

Pisonia

čeleď: Nyctaginaceae

Roste v tropech subtropích Ameriky, Asie a Polynésie v podobě obvykle beztrnného stálezeleného keře, stromu nebo popínavky. Povrch bývá ochlupený, dřevo i kůra měkké, hobouvitě, křehké a vzpřímené. Větve jsou obloukovité nebo převislé. Listy jsou řapíkaté, vstřícné nebo téměř vstřícné, střídavé nebo přeslenité, páry nemusejí být stejné, čepel může být papírovitá i dužnatá, báze symetrická nebo téměř symetrická, stopky mají 1 - 3 malé opadavé listeny. Květy jsou malé, nazelenalé, umístěné v paždí listů nebo na terminálech, vytvářejí stopkaté laty, vrcholíky nebo hrozny, listeny vytrvávají, mohou být jednopohlavné, dvoudomé nebo oboupohlavné, trubkovité, zvonkovité nebo baňkovité, lem 5 - 10 zubů, tyčinky 2 až mnoho, semeníky přisedlé, 1dopouzdřé. Plody jsou podlouhlé až kyjovité, s 5ti žebry, kožovité, ochlupené nebo holé. Obsahují podlouhlá semena.

Potřebují plné slunce nebo polostín a kyprou půdu bohatou na živiny. Minimální teplota je 10 - 15°C.

Množí se semeny nebo polodřevitými řízkami.

Pisonia aculeata

synonyma: *Pallavia aculeata*, *P. aculeata* var. *pedicellaris*, *P. anisophylla*, *P. grandifolia*, *P. limonella*, *P. loranthoides*, *P. mitis*, *P. monotaxadenia*, *P. sieberi*, *P. villosa*, *P. yagua-pinda*

oblasti: Afrika, Asie, Austrálie, Severní Amerika, Střední Amerika, SZ Argentina, Tichý oceán

Roste v Africe, Austrálii, Severní a střední Americe, Asii a Tichomoří v podobě keře nebo malého stromu. Dorůstá výšky do 10m anebo jako až 30m liána. V uzlinách jsou párovitě zakřivené trny délky 0,3 - 2cm. Kmínky jsou v mládí sametové, olysávající, přírůstky jsou dlouhé do 12cm. Listy jsou vstřícné, vejčité, eliptické až obvejčité, báze klínovitá nebo špičatá, konec tupý nebo krátce zašpičatělý, jsou dlouhé 2 - 15cm, široké 1,5 - 9cm, v mládí mírně plstnaté, později holé, tmavě olivově zelené, báze klínovitá, konec téměř špičatý, žilnatinu tvoří 5 - 8 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 0,5 - 3cm. Květy jsou béžové, seskupené v hustých úžlabních vrcholících se stopkami o délce 1,5 - 3cm, samčí květy jsou 5tilaločné, mají 5 - 10 tyčinek, květy jsou žlutozelené, obvykle načervenalé, široce zvonkovité, samičí zvonkovité nebo baňkovité, 5tilaločné, dlouhé 2mm, drobně ochlupené. Plody jsou hnědé, dlouze stopkaté, kyjovité, eliptické nebo válcovité až úzce podlouhlé, dlouhé 0,8 - 2,4cm, široké 3 - 5mm, s řadami žláznatých chlupů, seskupené v hlávkách o průměru 7 - 9cm. Semena jsou dlouhá 0,9 - 1,1cm, široká 2 - 2,5mm.

Pisonia albida

synonyma: *P. subcordata* var. *albida*

oblasti: Portoriko

Pisonia ambigua

synonyma: *P. aculeata* f. *inermis*

Pisonia brunoniana

oblasti: Havajské ostrovy, JV Austrálie, Nový Zéland

Roste na Novém Zélandu, Norfolk, Ostrovu Lorda Howa a Havaji v podobě rozložitého stromu. Dorůstá výšky až 6m nebo i více. Dřevo je měkké. Listy jsou velké, vstřícné, zašpičatělé a báze zakulacené. Kvete jednopohlavnými květy. Plody jsou úzce eliptické, dlouhé 2 - 3cm a mají 5 žeber.

Pisonia capitata

synonyma: *Cryptocarpus capitatus*

oblasti: Arizona, Mexiko

Roste v Arizoně a Mexiku v podobě keře nebo malého stromu. Dorůstá výšky až 6m. Větve jsou husté, vodorovně odstávají, mají zakřivené trny délky 0,7 - 1,4cm, kmínky jsou obloukovité, v mládí sametové a olysávající. Listy jsou široce obvejčité až téměř okrouhlé, dlouhé i široké 2 - 6cm, báze zaoblená až široce klínovitá, konec zaoblený (i téměř špičatý). Samčí květenství téměř kulovité, husté, v průměru má 1 - 2cm, samičí je téměř kulovité, květy jsou tmavěčervené, široce zvonkovité, velké 2 - 3mm, za plodu má stopky délky 0,5 - 2cm, květy jsou zelenavé, obvykle načervenalé, velké 2 - 2,5mm, hustě krátce lepkavě huňaté. Plody jsou kyjovité, dlouhé 0,7 - 1cm, široké 3 - 4mm, mezi žebry hustě drobně ochlupené.

Pisonia cauliflora

synonyma: *Calpidia cauliflora*, *P. major*

oblasti: Malé Sudy, Melanésie, Nová Guinea, Tichý oceán, Západní Papua

Roste v jihovýchodní Asii a Tichomoří v podobě nízkého beztrnného stromu. Dorůstá výšky 2m. Listy jsou vstřícné nebo seskupené do nepravých přeslenů, jsou elipticky podlouhlé, dlouhé 4,5 - 55cm, široké 3,5 - 10,5, báze špičatá, konec špičatý nebo tupý a řapíky jsou dlouhé 1 - 5cm. Kvete na starém dřevě, vzácně na větvích, je chocholičnatě okoličnaté, volně větvené, dlouhé 2 - 5,5cm, široké 3 - 7cm, stopky dlouhé 5 - 12cm, vzácně drobně ochlupené, květy oboupohlavné, trubkovitě zvonkovité, stopky květů dlouhé 6 - 8mm, při bázi mají 1 kopinatý listenec, obal květů velký 5,5mm, má 5 jemných žeber, je řídce ochlupený, má 5 laloků, vnitřní strana kýlnatá, tyčinek 13 - 15ks. Plody jsou dlouhé, 5tižebné a nelepkavé. Obsahuje semena délky 2,8cm a šířky 2,5mm.

Pisonia corniculata

synonyma: *Calpidia corniculata*, *Ceodes corniculata*

oblasti: Melanésie, Nová Guinea

Roste na Molukách a Nové Guineji v podobě beztrnného keře. Dorůstá výšky až 3m. Listy jsou vstřícné, elipticky podlouhlé, dlouhé 14 - 24cm, široké 5 - 10cm, báze i konec špičatý a řapíky jsou dlouhé 1 - 3cm. Květenství je úžlabní, vrcholičnaté, hnědě ochlupené až holé, stopky květenství dlouhé 1 - 1,5cm, květy jsou jednopohlavné, poupata trubkovitá, ve středu stažená, stopky květů dlouhé 1 - 2mm, listenece 1, kopinatý, bazální, obal 5tilaločný, tyčinek 5 - 6. Nezralo plody jsou protažené, dlouhé 4cm, řídce ochlupené až holé, zobáček má délku 7cm a stopky jsou dlouhé 2cm.

Pisonia diandra

synonyma: *P. micrantha*

oblasti: Nová Guinea

Roste na Nové Guineji v podobě beztrnného stromu. Dorůstá výšky 25 - 30m. Listy jsou vstřícné, drobně hnědě ochlupené, olysávající, elipticky prodloužené, dlouhé 7 - 20cm, široké 4 - 10cm, báze špičatá až zaoblená, konec špičatý až tupý a řapíky dlouhé 2cm. Kvetenství je terminální nebo úžlabní, v průměru má 2 - 10cm, je řídké, chudokvěté, hnědě ochlupené, stopky květenství dlouhé 2 - 7cm, stopky květů 2mm s 2mi bazálními drobnými listenci, květy jednopohlavné, zvonkovité, dlouhé 5mm, laloků 5 nebo 10 oddělené mělkými výkrojky, tyčinky 2 nebo 4. Nezralé plody jsou řídce ochlupené, dlouhé 5cm s 5ti jemnými žebry a zobáčkem o délce 4cm, stopky jsou dlouhé 1,5cm.

Pisonia donnellsmithii

synonyma: *P. donnell-smithii*

oblasti: Guatemala, Salvador

Patří mezi endemity Guatemaly. Roste v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky 3 - 5m. Větve jsou silné, beztrnné, někdy krátce trnité (trny přímé), v mládí krátce přitiskle ochlupené, olysávající a hustě olistěné. Listy bývají nahloučené na krátkých postranních větvích, za sucha jsou zelené, obvejčité až elipticky podlouhlé, dlouhé 3 - 6cm, široké 1,5 - 3cm, tupé, báze špičatá nebo protažená, horní strana řídce ochlupená nebo olysalá, na spodní straně kolem centrálního žebra krátce huňatá a mají 4 - 8mm řapíky. Samčí květenství mají stopky délky 2 - 3cm, je hlávkovitě vrcholíčnaté, široké do 2cm, květy krátce stopkaté, úzce zvonkovité, dlouhé 5mm, světlezelené, drobně ochlupené. Samičí květy a plody nejsou známé.

Pisonia ekmani

oblasti: Kuba

Patří mezi endemity Kuby.

Pisonia fasciculata

oblasti: Guatemala, Nikaragua

Roste v Guatemale nebo Nikaragui v podobě keře nebo malého stromu. Dorůstá výšky 4,5m. Větve jsou v mládí řídce drobně ochlupené, chudě trnité, trny silné, rovné, dlouhé 3 - 4mm. Listy jsou dlouze eliptické až oválně eliptické, dlouhé 3,5 - 4cm, široké 1,5 - 2cm, špičaté, báze špičatá, zelená, na spodní straně kolem centrálního žebra řídce drobně ochlupená (min. v mládí) a řapíky jsou dlouhé 4 - 5mm. Samčí květenství má 1 - 1,2cm lepkavě huňaté stopky, vrcholíky hlávkovitě o průměru 1cm, 5 - 10tičetné, květy krátce stopkaté, zvonkovité, dlouhé 2 - 3mm, drobně žláznatě ochlupené, tyčinek 6. Samičí květy i plody neznámé.

Pisonia flavescens

Pisonia floribunda

synonyma: *Torrubia floribunda*

oblasti: Galapágy

Patří mezi endemity Galapág. Roste v podobě stromu. Dorůstá výšky až 15m. Listy bývají vstřícné, jednoduché, eliptické až okrouhlé, dlouhé 3,5 - 8cm, celokrajné. Květy jsou jednopohlavné, sestkupené v terminálních nebo úžlabních vrcholících, kalich samčích květů žlutozelené, zvonkovitý, dlouhý 5 - 6mm, koruna chybí, kalich samičích květů je žlutozelený, mírně trubkovitý, dlouhý 3 - 4mm a koruna také chybí. Plodem je 1cm dlouhá 10tižebná nažka obsahující 1 semeno.

Pisonia floridana

synonyma: *Guapira floridana*, *P. discolor* var. *floridana*, *Torrubia floridana*

oblasti: Florida

Pisonia graciliscens

oblasti: Tichý oceán

Patří mezi endemity Francouzské Polynésie.

Pisonia grandis

synonyma: *Ceodes grandis*, *Cordia olitoria*, *Olus album*, *P. alba*, *P. excelsa*, *P. grandis* var. *sylvestris*, *P. inermis*, *P. macrophylla*, *P. morindifolia*, *P. procera*, *P. sylvestris*

oblasti: Austrálie, Havajské ostrovy, Indie, Indonésie, Madagaskar, Malajsie, Srí Lanka, Střední Asie, Tchaj-wan

Roste v Africe, Indickém oceánu, jihovýchodní Asii a v tichomoří v podobě stromu. Dorůstá výšky 6 - 12 (i 30)m při průměru kmene do 70cm. Borka je stříbrošedá, bez trnů, s nápadnými lenticelami. Listy jsou vstřícné nebo téměř vstřícné, eliptické, podlouhlé nebo vejčité, dlouhé 7 - 30cm, široké 4 - 20cm, papírovité nebo blanité s červenými nebo tmavě zbarvenými žilkami, báze klínovitá, obvykle asymetrická, okraj celokrajný, konec tupý až mírně zašpičatělý, zejména na žilkách ochlupený, žilnatinu tvoří 8 - 10 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 1 - 8cm. Kvete béžovými květy v terminálních hustých vrcholících, stopky květenství jsou dlouhé 1,5cm, stopky květů dlouhé 1 - 2mm s 2 - 4mi podlouhlými listenci, květy oboupohlavné, nálevkovité, 5tilaločné, dlouhé 4mm, tyčinek bývá 6 - 10ks. Plody jsou eliptické, válcovité nebo kyjovité, dlouhé 1,2cm, široké 2 - 3mm, mají 5 ostnitých žeber, mezi žebry ochlupené a semenaj sou dlouhá 0,9 - 1cm, široká 1,5 - 2mm.

Pisonia helleri

Pisonia hirtella

Pisonia indecora

Pisonia laxiflora

Pisonia longirostris

synonyma: *Calpidia grandifolia*, *Calpidia lauterbachii*, *Calpidia longirostris*, *Calpidia rostrata*, *Calpidia spathiphylla*, *Ceodes longirostris*, *Ceodes urocarpa*, *P. beccariana*, *P. grandifolia*, *P. rostrata*, *P. spathiphylla*, *P. triandra*

oblasti: Malé Sudy, Melanésie, Nová Guinea

Roste v Melanésii, Malých Sundách, Moluckých ostrovech a Nové Guineji v podobě beztrnného stromu. Dorůstá výšky až 30m. Listy jsou vstřícné nebo seskupené do nepravidelných přeslenů, jsou umístěné na koncích větví, jsou téměř přisedlé, holé, eliptické až podlouhlé nebo obvejčité, dlouhé 16 - 78cm, široké 8 - 25cm, báze špičatá, konec špičatý až tupý. Květenství je mnohočetné, okoličnaté, v průměru mají 5 - 25cm, jsou červenohnědě ochlupené, stopky květenství dlouhé 7 - 22cm, jednopohlavné, stopky květů dlouhé 2 - 5mm, mají 1 - 3 listence, jsou podlouhle špičaté, trubkovité, dlouhé 6mm, okraj pohárkovitý, dlouhý 2,5 - 3mm, z 1/2 rozeklaný na 5 laloků, tyčinky jsou nevyniklé, u samčích květů obvykle po 5, samičí jsou sterilní. Plody jsou vřetenovité, v mládí jemně žebnaté, později hladké, dlouhé 5cm, široké 9mm, přecházejí v zobáček délky 10 - 40cm, ve zralosti je zkroucený, stopky jsou dlouhé 5mm, semena jsou dlouhá 2,3 - 3,5cm, široká 6 - 7mm.

Pisonia macranthocarpa

synonyma: *P. aculeata* var. *macranthocarpa*

oblasti: Guatemala, Kostarika, Kuba, Venezuela

Roste od Guatemaly po Kostariku, na Kubě a ve Venezuele v podobě velkého keře až nižšího stromu. Dorůstá výšky do 6m. Větve jsou drobně ochlupené, olysávají, mohou být řídké trnité, trny silné, rovné, dlouhé 5 - 8mm. Listy jsou eliptické až široce oválné (i obvejčité), na obou koncích špičaté až protažené, horní strana holá, spodní drobně ochlupená nebo krátce kolem centrálního žebra ochlupená a řapíky jsou dlouhé 0,5 - 2,5cm. Květenstvím je hustý mnohokvětý vrcholík, má 1,5 - 3cm stopku, šířku 2 - 3,5cm, stopky květů jsou krátké, květy široce zvonkovité, široké 3- 4mm, žlutozelené, drobně ochlupené, tyčinek bývá 8. Plody jsou dřevnaté, podlouhlé nebo obvejčité, dlouhé 1 - 2cm, široké 0,7 - 1cm, báze špičatá, konec uťatý nebo zploštělý a báze špičatá.

Pisonia mulleriana

synonyma: *Calpidia cuspidata*, *Calpidia mulleriana*, *Ceodes corniculata*

oblasti: Melanésie, Nová Guinea

Roste v Melanésii a na Nové Guineji v podobě beztrnného drobně ochlupeného až holého keře nebo malého stromu. Dorůstá výšky 4 - 10m. Listy jsou vstřícné, elipticky podlouhlé, dlouhé 13 - 30cm, široké 4 - 14cm, báze špičatá, konec špičatý až tupý a řapíky dlouhé 2 - 8cm. Květenství je terminální, chocholičnatě okoličnaté, dlouhé 3 - 10cm, široké 5 - 15cm, červenohnědě ochlupené, stopky květenství dlouhé 7cm, květy oboupohlavné, trubkovité, dlouhé 4,5mm, laloků 5, tyčinek 3 - 6, stopky květů dlouhé 2mm a při bázi mají 2 malé špičaté listence. Plody jsou vřetenovité, vzácně krátce chlupené, žeber je 5, jsou jemná, jsou dlouhé 5cm, široké 6 - 8mm, zobáček má délku 3cm, šířku 3mm a stopku délky 9mm.

Pisonia pedicellaris

Pisonia petenensis

Pisonia proctorii

Pisonia rotundata

oblasti: Florida, JV Asie

Roste v jihovýchodní Asii a na Floridě v podobě keře nebo malého hustě větveného stromu. Dorůstá výšky až 5m. Kmínky jsou v mládí sametové, později olýsalé. Větve jsou vystoupavé, beztrnné. Listy jsou eliptické, dlouhé 2 - 7cm, široké 2 - 5cm, báze zaoblená, někdy kolem žilek ochlupená, konec zaoblený až mírně otupělý, spodní strana drobně síťnatě žilkovaná a řapíky jsou dlouhé 0,3 - 1cm. Samčí květenství má průměr 2cm, je chocholičnaté až vrcholičnaté, stopky květů za plodu dlouhé 0,5 - 2cm, květy zelené nebo bílé, baňkovité, velké 2 - 4mm, samičí květy zelenavé, obvykle načervenalé, velké 3,5 - 4mm, hustě drobně ochlupené. Plody jsou kyjovité, dlouhé 0,7 - 1cm, široké 3 - 4mm, mezi žebry řídce drobně ochlupené.

Pisonia sandwicensis

oblasti: Havajské ostrovy

Pisonia sechellarum

Patří mezi endemity Seychelských ostrovů.

Pisonia silvatica

synonyma: *P. sylvatica*

oblasti: Kostarika

Pochází z Kostariky. Roste v podobě štíhlého jednopohlavného bohatě větveného keře nebo stromu. Dorůstá výšky 1,5 - 4m. Přírůstky jsou dlouhé 1 - 6cm, holé, světlé, téměř hladké, trny úžlabní, dlouhé 0,5 - 1,5cm, rovné, hladké a ostré. Listy jsou vstřícné nebo ve střídavých párech, dlouhé 4 - 13cm, široké 2 - 5cm, eliptické až úzce vejčité, pozvolna špičaté, báze špičatá, sbíhavá, okraj celokrajný, obě strany hladké, holé, centrální žebro na horní straně vystouplé, žilnatinu tvoří 4 - 7 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 0,3 - 1cm. Květenství je úžlabní, samostatné, stopky dlouhé 1 - 4cm, samičí květy dlouhé 4mm, mají 3mm stopku, trubku zvonkovitou, tyčinek bývá 10, samičí květy dlouhé 2 - 3mm. Plody mají až 3cm stopku, délku 0,8 - 1cm, šířku 3 - 4mm a jsou úzce eliptické až eliptickyválcovité.

Pisonia siphonocarpa

oblasti: Tichý oceán

Patří mezi endemity Francouzské Polynésie.

Pisonia subcordata

oblasti: Portoriko

Pisonia taina

oblasti: Portoriko

Pisonia umbellifera

synonyma: Buginwillia racemosa, Calpidia brunoniana, Calpidia excelsa, Calpidia subnitens, Cedrota guianensis, Ceodes brunoniana, Ceodes excelsa, Ceodes umbellifera, Heimerlia brunoniana, Heimerliodendron brunonianum, P. alba, P. aruensis, P. brunoniana, P. excelsa, P. gammillii, P. mooriana, P. nishimura

oblasti: Filipíny, Havajské ostrovy, Madagaskar, Malajsie, Nový Jižní Wales, Nový Zéland, Queensland, Tchaj-wan, Thajsko, Vietnam

Roste v Austrálii, Havaji, Novém Zélandu, Tchaj-wanu, Indonésii, Malajsii, Filipínách a Madagaskaru v podobě stálezelného kulovitého beztrnného keře nebo stromu. Dorůstá výšky i šířky 3 - 6 (i 28)m. Listy jsou vstřícné nebo zdánlivě přeslenité, eliptické, vejčité nebo elipticky podlouhlé, kožovité, lesklé, dlouhé 6 - 40cm, široké 3 - 15cm, báze široce klínovitá, špičatá nebo zaoblená, konec zašpičatělý nebo tupý, žilnatinu tvoří 8 - 10 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 0,5 - 5cm. Květy jsou oboupohlavné, drobné, zelené, růžové nebo až žluté, seskupené v terminálních mnohokvětých latnatých vrcholících o velikosti 5 - 12cm, stopky květů jsou dlouhé 1,5 - 6mm, mají při bázi 1 - 3 malé listence, květy jsou zvonkovité, velké 5 - 7mm, hnědě ochlupené, konec 5tilaločný, tyčinek 6 - 14ks, semeníky jsou podlouhlé. Plody jsou téměř válcovité, mírně zakřivené, 4- 5tikřídlé nebo 4 - 5tižebné, lepkavé, hnědé, dlouhé 2 - 4cm a široké 6mm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Variegata' - listy zelené, mramorované, okraj běžovobílý, zejména v mládí narůžovělý

Pisonia wagneriana

oblasti: Havajské ostrovy

Pisonia zapallo

synonyma: P. ambigua var. lilloana

Další informace:

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=2770>

<https://www.rostliny.net/>